

מרכז דע-גן, המרכז הארצי לקידום מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה בחינוך הקדם יסודי

הנחיות לחקר את הסיפור "מה צריך בשביל..."

סיפור מאת גיאני רודארי

איור: סילביה בונאני

חוצצת לאור: אגם

הספר "מה צריך בשביל..." מאת : גיאני רודארי, מספק הצצה לרגע לתהליך מופלא המתרחש בעולמינו באמצעות איורים מעניינים ובקצב איטי המאפשר מחשבה מעמיקה על כל דף ודף במהלך קריאת הספר. אנו מאמינים כי סיפור הוא בראש ובראשונה יצירת אמנות. מעבר לכך, קריאת סיפור מזמנת חשיפה או עיסוק במושגים מתחומים שונים ובמקרה זה, הספר מזמן התייחסות לתחומי המדע והטכנולוגיה.

צוות "ספריית פיג'מה" מציע (בעמוד האחרון בספר [ובאתר של "ספריית פיג'מה"](#)) מגוון פעילויות מהיבטים שונים שהספר מזמן. אנו ב"מרכז דע-גן" מבקשים לעשות חיבור לתחומי המדע והטכנולוגיה תוך שימוש במושגים [מתכנית הלימודים של מדע וטכנולוגיה בגן הילדים](#) (תשס"ט). הספר מזמין חיבור ישיר לשני פרקים בתכנית הלימודים: "עולם יצורים חיים" ו"עולם מעשה ידי אדם- מוצרים בסביבתנו".

בפרק "עולם יצורים חיים" בתכנית הלימודים, מוצגות מטרות המתייחסות להכרת צמחים ובעלי חיים, אפיונם וצרכי הקיום שלהם תוך הבנה של יחסי הגומלין בטבע. בהקראת סיפור זה נוכל להתייחס למטרות אלה. בסיפור אנו למדים על התהליך שמתרחש בטבע מזרע לזרע. הזרע הוא יחידת הרבייה המינית של הצמח (בחלק מהצמחים קיימת רבייה אל-מינית למשל ריבוי פקעות בתפוח אדמה או חוטרים הגדלים מבסיס עץ התמר). הזרע מתפתח בעקבות האבקה והפרייה בפרח. ישנם צמחים בהם הזרע חשוף, ובאחרים חבוי בתוך פרי המגן על הזרעים ומסייע בהפצתם. בכל זרע מבחינים בשלושה חלקים: העובר, חומרי תשמורת המקיפים אותו וקליפה. כשהזרע נובט מופיעים שורשון וצרון המתפתחים לצמח השלם וכך מתחיל מחזור חיים חדש.

טל': 03-5317179 | כתובת האתר: www.da-gan.org.il | כתובת מייל: dagankid@gmail.com
כתובת למשלוח דואר: מרכז דע-גן, ת.ד. 31 בית ספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן, מיקוד 5290002

מרכז מורים ארצי במתמטיקה מדע וטכנולוגיה. הפרויקט מבוצע עפ"י מרכז 9/7.2013. הפרויקט מבוצע עבור האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך.

מרכז דע-גן, המרכז הארצי לקידום מתמטיקה, מדע וטכנולוגיה בחינוך הקדם יסודי

ניתן לשוחח עם הילדים על התהליך בעקבות קריאת הסיפור ובעיקר באמצעות חשיפתם לנושא זה דרך הקמת גינת נוי וירק בגן הילדים וטיפול העצים בסביבה הקרובה. דרך חווייה יום יומית זו ניתן לצפות, לעקוב, לשאול שאלות ולטפח את הסקרנות הטבעית של הילדים ביחס ליצורים חיים בסביבתם.

מטרה נוספת בתכנית הלימודים מתייחסת לכך שהילדים יגלו הבנה לגבי יחסי גומלין בין היצורים החיים (צמחים-צמחים/אדם-צמחים/ בעלי חיים-צמחים). דרך סיפור זה נוכל להדגים יחסי גומלין אלה ולדון בחלקם של הצמחים בכלל והעצים בפרט במערכת האקולוגית הטבעית ובחיי האדם. על יחסי הגומלין בין העץ לאדם ניתן ללמוד מהמאמרים: "העצים: [היצורים החיים המופלאים או למה חשוב לחבק עצים?](#)" בעלון דע-גן 4; "[הגן הנדיב – על אהבת עצים כדרך חיים](#)", בעלון דע-גן 6, [באתר מרכז דע-גן](#).

הפרק העוסק ב"עולם מעשה ידי אדם- מוצרים בסביבתנו" מציב מטרות ביחס לילדים המצופים כי יכירו מוצרים בסביבתם וידעו שלכל מוצר טכנולוגי תפקוד אותו הוא ממלא. נוכל לשאול את הילדים: איזה תפקוד ממלא השולחן? איזה סוגי שולחנות יוצר האדם לנוחיותו ע"פ צרכיו? בנוסף, מצופה כי הילדים יבינו את הקשרים בין תכונות המוצר (צורת המוצר, רכיביו והחומרים מהם הוא עשוי) ובין תפקודו. קריאת הסיפור מזמנת חשיבה על תכונות השולחן והחומר ממנו הוא עשוי. ניתן לשאול את הילדים האם אפשר/כדאי ליצור שולחן מחומרים אחרים (קרטון, גומי...)? מה היתרונות של בניית שולחן מעץ? מטרה נוספת וחשובה לא פחות מתייחסת לכך שהילדים יפתחו מודעות להשפעות שיש למוצרים טכנולוגיים על הסביבה. מומלץ לפתח דיון חשוב על מה נדרש כדי ליצור שולחן מעץ (כריתת עצים) וכיצד זה משפיע על הסביבה? מה היתרונות ומה החסרונות בכך. חשוב כי נדגיש את הידע והערכים שיש בידינו כדי לפתח ילדים בעלי אחריות לטיפול הסביבה בה הם חיים.

פעילויות סביב טיפוח והכרת עצים בסביבה הקרובה שלנו, ניתן למצוא [במדור 'חבק עץ' באתר של מרכז דע-גן](#). בנוסף, במדור זה ניתן למצוא הנחיות לעבודה עם [גלריית תמונות חינוכית-פדגוגית](#). הגלריה החינוכית מאפשרת להרחיב את נושא העץ ויחסינו אליו וכן מהווה דוגמה לדרך בה אפשר לעבוד עם הילדים גם עם איורי הספר "מה צריך בשביל...". בישיבה משותפת עם ילד או קבוצת ילדים ניתן לפתח נקודות לדיון וחשיבה באמצעות האיורים המיוחדים של ספר זה. מידע נוסף על עצים ועצי ארצנו ניתן למצוא [באתר משרד החקלאות ופיתוח הכפר, במדור יער ואילנות](#).

קריאה נעימה, צוות מרכז דע-גן

טל': 03-5317179 | כתובת האתר: www.da-gan.org.il | כתובת מייל: dagankid@gmail.com
כתובת למשלוח דואר: מרכז דע-גן, ת.ד. 31 בית ספר לחינוך, אוניברסיטת בר אילן, מיקוד 5290002

מרכז מורים ארצי במתמטיקה מדע וטכנולוגיה. הפרויקט מבוצע עפ"י מרכז 9/7.2013. הפרויקט מבוצע עבור האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך.